המקנא פרק ראשון סוטה

כדי טומאה. ומהו כדי טומאה כדי ביאה ומהו כדי ביאה כדי הערלה דהיינו נשיקת אבר [נקמן מח:] בלותו מקום וכמה שיעורה כדי הקפת דקל שיוכל האדם לילך סביבות הדקל. ולקמן מפרש למה לי למיתני כולהון: **כדי מזיגת כוס.** למחצו במים ומתם כוס רביעית. ולקמן [ג] אמרי' כל אחד ואחד מן המחכמים הללו בעצמו שיער כמה שהוא שוהה בהערלתו: **ליטול קיסם.** מבין שיניה: **ולף ע"פ שאין רואה.** גמורה לדבר דקרא לאו הוסטת יד לבל כתב ביה יש זכר ורמז מקנא דהוקשה אשה זונה לבכר לחם: **וכל הני למה לי.** למיתני בריש שיעור סתירה כדי טומאה כדי הקפת דקל: **דאי תנא כדי טומאה כדי מינא.** בכל שיעור הצריך לבא לידי כך דהיינו טומאה ומרלותה שיפתה אותה וידבר על לבה עד שתמרלה: **קמ"ל.** דמאי טומאה ביאה לחודה דאיכא למימר קודם הסתירה נתרצית לו: **קמ"ל כדי הערלה.** דקי"ל בפרק הבא על יבמתו (יבמות מד.) הערלה כגמר ביאה לכל העניות: **ואי תנא כדי הערלה.** ולא תנא בריש כדי טומאה הוה אמינא כדי מרלותה ומרלותה ואפי' תנא כדי ביאה כדי הערלה לא הוה מימעטו מרלותה דתנא אמינא הערלה למעוטי גמר ביאה ומיהו מרלותה בעינן דהכי הוה משמע כמה שיעור סתירה כדי ביאה ותנא אמינא כל לרבי ביאה דהיינו מרלותה וגמר ביאה והדר מפרש מה היא ביאה הערלה אבמי מרלותה לא אימעיט הילכך תנא בריש כדי טומאה דמשמע טומאה ומרלותה והדר פרש ומה היא טומאה כדי ביאה ועל כרחך אימעיט מרלותה דהא ביאה כולה גמר ביאה משמע ולא מיעט אלא מרלותה והדר תנא ומה היא ביאה הערלה למעוטי דלא בעינן גמר ביאה וממילא שמעי' מינה נמי דאי' לא תנא כדי ביאה אבמי לא הוה ממעטא מרלותה דכדי טומאה גמר ביאה ומרלותה משמע והערלה דפרש בתרה לא ממעטא אלא גמר ביאה הילכך אינטריכו כולהו: **וכמה.** הוא שיעור הערלה לחודה כדי הקפת דקל. והא ליכא לאקשויי הואיל וסוף סוף שיעורא כדי הקפת דקל הוא ליתני כמה שיעור סתירה כדי הקפת דקל דאיבעי ליה לתנא לפרושי איסור סתירה משום מאי כפ"ה ובתוס' וירושלמי גבי שיעורין הללו כמה היא הערלה כדי הקפת ידו שלימה א"ר יוסי כל השיעורין הללו חוץ מהתרת סינר. התם אמר בן עזאי כדי לצלות ביצה והכא אמר כדי לשתות ואידי ואידי חד שיעורא הוא ולילכא לאקשויי א"כ היינו רבי יהושע דאמר לעיל כדי לשתותו ואמר בתריה כדי לצלות ביצה משום דר' יהושע אמר רבעי מזיגה עם השתיה דפתם מזיגה למשתיה מיד הוא אבל הכא ר"ל לשתותו בלא מזיגה [דהיינו] כדי לצלותו. בעי רב אשי במרחק או במקרב. תמה אמאי לא קא בעי בהקפת דקל באלימא או בקטיפא דבשלמא גבי כוס סתם כוס הוי מרביעית. וכן ביצה סתמא דתרנגולת ובינונית אלא מדקל אמאי לא בעי באיזה דקל מיירי. ושמא ר"ל כדי הקפת דקל בינוני:

כמה שיעור סתירה. בירושלמי כל אלין שיעורין אחר [המתרת סינר]:

בן עזאי אומר. האי דמקדים בן עזאי לרבי עקיבא אע"ג דרבי עקיבא היה רבו כדאמר בפרק הרואה (ברכות סב.) בן עזאי עד כאן העזת פניך ברבך משום דאלייה קודמת לגמיעה והאי דמקדים ליה בתירוץ בריש משום דמסיק שיעורין דשייכי בכוס אבל תימה אמאי מקדים רבי ישמעאל למילתייהו דרבי אליעזר ורבי יהושע מיהו י"ל דסדר אחילה ושתיה קמיך[ד]:

אי הכי היינו רבי אליעזר. ה"ה דהוה מצי למימר אי הכי היינו בן עזאי אלא (ב) בריתא קמייתא נקט ס"ל יתרך בבן עזאי כדי למזוג ולשתותו: **אם** כן היינו בן עזאי. ה"ה דהוה מצי למימר היינו רבי יהודה בן בתירא אלא (ג) בריתא קמייתא נקט: **דמרחק** או דמקרב. בחזרת דקל לא קמבעי ליה בגדול או בקטן משום דידע שיעוריה דהיינו כדי מזיגת הכוס וכן בגליית ביצה במדורה גדולה או קטנה משום דפי' בכר דהיינו כדי שתיית הכוס אבל בהקפת דקל תימה אמאי לא קמיבעי ליה:

נעקר

וכמה שיעור סתירה כדי טומאה כדי ביאה כדי הערלה כדי הקפת דקל דברי רבי ישמעאל ר"א אומר כדי מזיגת הכוס רבי יהושע אומר כדי לשתותו בן עזאי אומר [א]כדי לצלות ביצה ר"ע אומר [ב]כדי לגומעה רבי יהודה בן בתירא אומר כדי לגמוע שלש ביצים זו אחר זו ר"א בן ירמיה אומר כדי לקשור גרדי נימא חנין בן פנחס אומר כדי שתושיט ידה לתוך פיה ליטול קיסם פלימו אומר כדי שתושיט ידה לסל ליטול בכר אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר [ד]כי בעד אשה זונה עד בכר לחם וכל הני למה לי צריכי דאי תנא כדי טומאה הוה אמינא כדי טומאתה וארצותה קמ"ל כדי ביאה ואי תנא כדי ביאה הוה אמינא כדי גמר ביאה קמ"ל כדי הערלה ואי אשמעינן כדי הערלה ה"א כדי הערלה וארצותה קמ"ל כדי טומאה וכמה כדי [ה]הערלה כדי הקפת דקל ורמינהי[ו] [ז]ונסתרה וכמה שיעור סתירה לא שמענו כשהוא אומר והיא נטמאה הוי אומר כדי טומאה כדי ביאה כדי הערלה כדי חזרת דקל דברי ר"א רבי יהושע אומר כדי מזיגת הכוס בן עזאי אומר כדי לשתותו ר"ע אומר כדי לצלות ביצה רבי יהודה בן בתירא אומר כדי לגומעה קס"ד היינו הקפת דקל היינו חזרת דקל התם א"ר ישמעאל כדי הקפת דקל ופליג ר"א עליה הכא אמר ר' אליעזר כדי חזרת דקל אמר אביי הקפה ברגל חזרה ברוח בעי רב אשי חזרה ברוח כי היכי דאזיל והדר אתי או דילמא כי היכי דאזיל ואתי והדר קאי בדוכתיה תיקו התם אמר ר"א כדי מזיגת הכוס הכא כדי חזרת דקל אידי ואידי חד שיעורא הוא התם א"ר יהושע כדי לשתותו הכא אמר כדי מזיגת הכוס אימא כדי למזוג ולשתות ולימא אידי ואידי חד שיעורא הוא א"כ היינו ר"א התם אמר בן עזאי כדי לצלות ביצה הכא אמר כדי לשתותו אידי ואידי חד שיעורא הוא התם אמר רבי עקיבא כדי לגומעה הכא אמר כדי לצלות ביצה אימא כדי לצלות ביצה ולגומעה ולימא אידי ואידי חד שיעורא הוא אם כן היינו בן עזאי התם א"ר יהודה בן בתירא כדי לגמוע שלש ביצים זו אחר זו הכא אמר כדי לגומעה לדבריו דרבי עקיבא קאמר דקאמר משערין בצליאה ובגמיעה אימא שיעור גמיעה לחודה כדי לגמע שלש ביצים זו אחר זו דהיינו צליאה וגמיעה: ר"א בן ירמיה אומר כדי שיקשור גרדי נימא: בעי רב אשי דמרחק או דמקרב תיקו: חנין בן פנחס אומר כדי שתושיט ידה לתוך פיה ליטול קיסם: בעי רב אשי דמהדק או דלא מהדק תיקו: פלימו אומר כדי שתושיט ידה לסל ליטול בכר: בעי רב אשי דמהדק או דלא מהדק בחדתא או בעתיקא בחמימא או בקרירא

בדחטי

דקל. קס"ד השתא דהיינו הקפה: **כרוח.** שהרוח דוחפתו להענף והוא מחזר למקומו: **קאי כדוכתיה.** נח מניענועו: **אימא כדי למזוג ולשתות.** והאי כדי לשתותו דקאמר לעיל אמזיגה דקאמר רבי אליעזר קא מוסיף ר' יהושע ואמר שתיה נמי בעינן עם המזיגה וכדי מזיגה דתנא הכא בבתריתא מזיגה ושתיה קאמר דסתם מזיגה דמשתייה מיד הוא שאחר שמזגו מתקלקל אם משהה אותו: **א"כ היינו רבי אליעזר.** דהא ר' אליעזר בקמייתא כדי מזיגת הכוס קאמר וקא פליג ר' יהושע ואמר כדי לשתותו ובבתרייתא [ח] (נמי) אמר רבי אליעזר חוזרת דקל ואוקימנא דהיינו כדי מזיגה ואי מזיגה דקאמר ר' יהושע בתריה קאמר היינו רבי אליעזר: **הכא אמר כדי לשתותו. חד שיעורא הוא.** וליכא לאקשויי א"כ היינו ר' יהושע דבקמייתא אמר כדי לשתותו לכוס ואמר בן עזאי בתריה כדי לגלות ביצה דהוא כדי שתיה לאו קושיא היא דהא אוקימנא כדי לשתותו דר' יהושע כדי למזוג ולשתות וקאמר ליה בן עזאי כדי לגלות ביצה דהוא כדי שתיה לחודה דכוס: **אימא כדי לגלות ולגומעה.** גמיעה דקאמר ר"ע בקמייתא אגלייה דבן עזאי דלעיל מייתי קא מוסיף לה ובבתרייתא דקאמר כדי לגלות ולגמע קאמר דסתם לגייה גמיעה בתרה שגומעו חס שלא יצטנן: **לדבריו דר"ע קאמר לה.** דאמר לגלות ולגמוע לדיך אדקאמשערת בגלייה וגמיעה בחדא מ"שפיר בגמיעה דשלא דהוא כגלייה וגמיעה בחדא: **דמרחק.** שני דאמי הגיעה הנפסקות מרוחקות זה מזה דאיכא שהייה טפי: **דמהדק.** הקיסם בדוחק בין השיניים: **דמהדק.** הכבר בדוחק בתוך הסל: **בחדתא או בעתיקא.** סל יש חלק הוא ונוח להשתמש מן החדש שהחדש יוצאין לתוכו דאשי קיסמין של אריגה: **בקרירא או בחמימא.** לחם חם נמעך ונשמט מן היד ואריך להוציאו בנחת ושוהה בהוצאתו:

בדחטי

מסורת הש"ס

(א) רש"ל, (ב) [תוספתא פ"ל ע"ס], (ג) [מע"כ], (ד) ס"ל ומי, (ה) ס"ל שיטר [וגרי' יעב"ץ תשבר], (ו) [ועיין היטב תוספות ע"ז מה. ד"ה ל"ר עקיבא ותוספות ס"מ כד: ד"ה אחת ותוספות כתובות קה. ד"ה דמשיב],

תורה אור השלם

1. כִּי בַעַד אִשָּׁה זוֹנָה עַד כִּכַּר לָחֶם וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יִקָּרָה תָצוּד:
משלי ו כו
2. וְשָׁכַב אִישׁ אִתָּהּ שִׁכְבַת זָרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמְאָה וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה:
במדבר ה יג

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה א"כ הייט וכו' וכנתריתא דקאמר ר"ע כל"ל ותיכא נמי נמחק: (ב) תוס' ד"ה אי הכי וכו' אלא קמייתא דברייתא נקט: (ג) ד"ה אם כן וכו' אלא קמייתא דברייתא נקט:

עין משפט נר מצוה

יד א ב מי' פ"א מהל' סוטה הלכה ב סמג עשין ט טופ"ע אה"ע פי' קצת סעיף ד:

תוספות שאנץ

ה"א כדי טומאה וארצותה פ"ה שיפתה אותה ודבר על לבה כדי שתתרצה קמ"ל דמאי טומאה ביאה לחוד דאיכא למימר קודם נתרצית ואי תנא כדי ביאה כו' קמ"ל כדי הערלה דהערלה כגמר דביאה לכל הערלות כדאיתא בפרק הבא על יבמתו. ואי תנא כדי הערלה ה"א כדי הערלה וארצותה ואפילו תנא כדי ביאה כדי הערלה לא אמעיט ארצותה דאנא אמינא הערלה למעוטי גמר ביאה ומיהו ארצותה בעי דהכא הוה משמע כמה שיעור סתירה כדי ביאה ואנא אמינא כל צרכי ביאה דהיינו ארצותה וגמר ביאה והדר תני הערלה לומר ביאה הערלה אכתי ארצותה לא ממעיט הילכך תנא ברישא כדי טומאה דמשמע טומאה וארצותה והדר מפרש ומאי היא טומאה כדי ביאה וע"כ ארצותה אימעוט דהא ביאה כולה גמר ביאה משמע ולא מיעט אלא ארצותה והדר תני הערלה לומר דלא בעי גמר ביאה וממילא שמעי' דאי תנא כדי טומאה כדי הערלה ולא תני כדי ביאה אכתי לא הוי ממעטינא ארצותה דכדי טומאה כדי טומאה וארצותה משמע והערלה דפריש בתריה תו לא ממעטינא אלא גמר ביאה הילכך איצטרי' כולהו ע"כ ל"ה. וכמה כדי טומאה כדי הקפת דקל וליכא לאקשויי הואיל וסוף סוף שיעור הקפת דקל היא ליתני כמה שיעור סתירה כדי הקפת דקל דאיבעי ליה לתנא לפרושי איסור סתירה משום מאי כפ"ה ובתוס' וירושלמי גבי שיעורין הללו כמה היא הערלה כדי הקפת ידו שלימה א"ר יוסי כל השיעורין הללו חוץ מהתרת סינר. התם אמר בן עזאי כדי לצלות ביצה והכא אמר כדי לשתות ואידי ואידי חד שיעורא הוא וליכא לאקשויי א"כ היינו רבי יהושע דאמר לעיל כדי לשתותו ואמר בתריה כדי לצלות ביצה משום דר' יהושע אמר רבעי מזיגה עם השתיה דפתם מזיגה למשתיה מיד הוא אבל הכא ר"ל לשתותו בלא מזיגה [דהיינו] כדי לצלותו. בעי רב אשי במרחק או במקרב. תמה אמאי לא קא בעי בהקפת דקל באלימא או בקטיפא דבשלמא גבי כוס סתם כוס הוי מרביעית. וכן ביצה סתמא דתרנגולת ובינונית אלא מדקל אמאי לא בעי באיזה דקל מיירי. ושמא ר"ל כדי הקפת דקל בינוני:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com